

Nr 293.

Godkänd av första kammaren den 1 juni 1928.

Godkänd av andra kammaren den 1 juni 1928.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av vissa av Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställningar angående anslag till hovrätterna samt till bidrag till domsagornas förvaltning.

(Statsutskottets utlåtande nr 162.)

Till Konungen.

1:o Uti den till riksdagen den 4 januari 1928 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1928—1929 har Eders Kungl. Maj:t under andra huvudtiteln, innefattande anslagen till justitiedepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 9 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden nämnda dag) att

dels från och med den 1 juli 1928, med uteslutande av å Svea hovrätts ordinarie stat uppförda 4 notariebefattningar och 2 expeditionsvaktsbefattningar, å övergångsstat för hovrätten upptaga 2 notariebefattningar i lönegraden B 22 och 2 expeditionsvaktsbefattningar i lönegraden B 5;

dels godkänna följande ordinarie stater för Svea hovrätt, att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 710,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 2,500
Arvoden å 3,000 kronor till divisionsordförande, tillika ordförande å krigshovrättsavdelningen, å 2,500 kronor till sju övriga divisionsordförande samt å 1,500 kronor till åtta vice ordförande å division.....	» 32,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.....	» 90,000
Renskrivningskostnad, förslagsanslag	» 5,000

Summa kronor 840,700

B. Övergångsstat.

Avlöningar, förslagsanslag ..... kronor 21,300;
dels ock höja ordinarie förslagsanslaget till Svea hovrätt från dess nuvarande belopp, 839,300 kronor, med 22,700 till 862,000 kronor.

Av skäl, som i statsrådsprotokollet angivits, delar riksdagen departementschefens uppfattning därom, att den omorganisation av hovrätternas verksamhet, som i det i statsrådsprotokollet omförmälta, den 30 oktober 1926 avgivna betänkandet åsyftas, icke bör för närvarande genomföras. Vad särskilt hovrätternas löneförhållanden beträffar, anser riksdagen i likhet med departementschefen, att med hänsyn främst till den förestående processreformen en löne reglering vid nuvarande tidpunkt icke bör ifrågakomma. Löne regleringsfrågan synes riksdagen böra upptagas till definitiv prövning först i samband med en eventuell organisationsförändring.

I sammanhang med behandlingen av frågorna om anslag till hovrätterna har departementschefen, såsom av den i ärendet lämnade redogörelsen framgår, till prövning upptagit spørsmålet om utseende av särskilt vice ordförande å division.

I anledning härav får riksdagen erinra, att, sedan Eders Kungl. Maj:t i proposition nr 3 till innevarande års riksdag, i syfte att ernå ökat arbetsresultat i hovrätterna, framlagt förslag till ändringar i rättegångsbalken och utsokningslagen, vilka skulle möjliggöra en förenkling av sättet för fattandet av vissa förberedande beslut vid prövningen av besvärsmål, sagda förslag numera med viss jämkning godtagits av riksdagen. I berörda proposition uttalade departementschefen, att den föreslagna anordningen måste, därest den skulle fylla den uppgift, som åsyftats, bliva jämförelsevis betungande för ordföranden å vederbörande hovrättsdivision och att det vid sådant förhållande bleve nödvändigt, att verkställandet av den tilltänkta förberedande prövningen av besvärsmålen delades mellan ordföranden och den därnäst främste ledamoten å divisionen. Enligt Eders Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle sagde ledamot, som det skulle åvila att vid förfall för ordföranden tjänstgöra som ordförande å divisionen, tilldelas ställning av vice ordförande. Häremot har riksdagen icke haft något att invända.

Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit indragning av dels arkivarie-tjänsten i Göta hovrätt, dels ock av visst antal notariebefattningar och expeditionsvaktjänster i hovrätterna.

Detta förslag har ej heller föranlett till erinran från riksdagens sida.

Om, såsom ovan nämnts, en löne reglering för hovrätterna nu icke ansetts böra genomföras, har Eders Kungl. Maj:t emellertid på anförda skäl föreslagit en arvodesförhöjning för divisionsordförandena med 2,000 kronor om året eller från 500 kronor till 2,500 kronor samt att särskilt arvode å 1,500 kronor om året måtte beviljas vice ordförande å division. För den divisionsordförande i Svea hovrätt, som tillika är ordförande i krigshovrätten, och till vilken nu utgår ett arvode av 1,000 kronor, har ordförandearvodet ansetts böra fastställas till 3,000 kronor.

Såsom stöd härför har departementschefen i första rummet framhållit, att det syntes honom ofrånkomligt, att, i syfte att göra hovrättsrådsämbetena mera eftersträfvansvärda än vad för närvarande kunde sägas vara fallet, åtgärder vidtoges för att bereda innehavarna av dessa ämbeten en förbättrad löneställning. Löneförbättringen skulle dock ej omfatta samtliga hovrättsrådsämbeten utan endast, såsom nämnts, divisionsordförandena och vice ordförandena.

Innan den avsedda regleringen av lantdomarnas löner kommit till stånd och över huvud taget innan meningarna rörande processreformen blivit mera stadgade, anser sig riksdagen emellertid för sin del icke kunna medgiva, att en förbättring i löneförmånerna, på sätt Eders Kungl. Maj:t föreslagit, nu genomföres. Enligt riksdagens mening måste man vid bestämmandet av löneförmånerna inom en viss gren av statlig verksamhet icke enbart bedöma frågan med hänsyn till förhållandena inom denna, utan måste hänsyn jämväl tagas till de löner, staten består sina funktionärer inom andra verksamhetsområden. Riksdagen vill ock framhålla, att en förbättring av löneförmånerna i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag måste anses verka prejudicerande på en kommande lönereglering för hovrätterna.

Om riksdagen av nu angivna skäl alltså funnit sig icke böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, har riksdagen emellertid ansett skäligt, att divisionsordförandena och vice ordförandena med hänsyn till den ökade arbetskvantitet, förenämnda omläggning av arbetssättet inom hovrättsdivisionerna antages medföra för dessa, beredas någon ersättning för den ökade arbetsprestation, som sålunda kommer att åligga ifrågavarande hovrättsledamöter. Tills vidare och intill dess erfarenhet vunnits rörande omfattningen av detta merarbete, har riksdagen ansett sig böra medgiva, att ersättningen, vilken synes riksdagen böra utgå i form av arvode, bestämmas till 1,000 kronor för divisionsordförande och till 500 kronor för vice ordförande. De nu för divisionsordförandena fastställda särskilda arvoden hava sålunda höjts till 1,500 kronor. Till divisionsordförande i Svea hovrätt, som tillika är ordförande å krigshovrättsavdelningen, har nu utgående arvode höjts till 2,000 kronor. Genom den föreslagna åtgärden har riksdagen därjämte velat öppna vidgade möjligheter för Eders Kungl. Maj:t att för ovanberörda uppdrag förvärva de i varje särskilt fall mest skickade.

Med hänsyn till denna riksdagens ståndpunkt kan det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget till Svea hovrätt nedsättas med 16,000 kronor till 846,000 kronor.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får riksdagen, som i övrigt icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, under nu förevarande punkt alltså anmäla, att riksdagen

dels från och med den 1 juli 1928, med uteslutande av å Svea hovrätts ordinarie stat uppförda 4 notariebefattningar och 2 expeditionsvaktsbefattningar, å övergångsstat för hovrätten upptagit 2 notariebefattningar i lönegraden B 22 och 2 expeditionsvaktsbefattningar i lönegraden B 5;

dels godkänt följande ordinarie stater för Svea hovrätt, att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 710,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 2,500
Arvoden å 2,000 kronor till divisionsordförande, tillika ordförande å krigshovrättsavdelningen, å 1,500 kronor till sju övriga divisionsordförande samt å 500 kronor till åtta vice ordförande å division	» 16,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 90,000
Renskrivningskostnad, förslagsanslag	» 5,000
	<hr/> Summa kronor 824,700

B. Övergångsstat.

Avlöningar, förslagsanslag ..... kronor 21,300;
samt

dels ock höjt ordinarie förslagsanslaget till Svea hovrätt från dess nuvarande belopp, 839,300 kronor, med 6,700 kronor till 846,000 kronor.

2:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för anställande av följande extra arbetskrafter i Svea hovrätt, nämligen en extra ledamot och en förste amanuens, för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra anslag å 13,176 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag och under hänvisning till vad riksdagen under nästföregående punkt anfört får riksdagen anmäla, att riksdagen för anställande av följande extra arbetskrafter i Svea hovrätt, nämligen en extra ledamot och en förste amanuens, för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag å 13,176 kronor.

3:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att *dels* från och med den 1 juli 1928, med uteslutande av å Göta hovrätts ordinarie stat uppförda 1 arkivariefattning i lönegraden B 22, 2 notarie-fattningar i lönegraden B 22 och 1 expeditivaktsfattning i lönegraden B 5, å övergångsstat för hovrätten upptaga samma fattningar;

dels godkänna följande ordinarie stater för Göta hovrätt, att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 342,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 1,700
Arvoden å 2,500 kronor till fyra divisionsordförande samt å 1,500 kronor till fyra vice ordförande å division	» 16,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 40,000
Renskrivningskostnad, förslagsanslag	» 2,000
	<hr/> Summa kronor 402,400

B. Övergångsstat.

Avlöningar, förslagsanslag ..... kronor 23,600;
dels ock höja ordinarie förslagsanslaget till Göta hovrätt från dess nuvarande belopp, 412,000 kronor, med 14,000 kronor till 426,000 kronor.

Under hänvisning till vad riksdagen under punkt 1 anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels från och med den 1 juli 1928, med uteslutande av å Göta hovrätts ordinarie stat uppförda 1 arkivariefattning i lönegraden B 22, 2 notariefattningar i lönegraden B 22 och 1 expeditionsvaktsfattning i lönegraden B 5, å övergångsstat för hovrätten upptagas samma fattningar;

dels godkänt följande ordinarie stater för Göta hovrätt, att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 342,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 1,700
Arvoden å 1,500 kronor till fyra divisionsordförande samt å 500 kronor till fyra vice ordförande å division	» 8,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 40,000
Renskrivningskostnad, förslagsanslag	» 2,000
	<hr/>
	Summa kronor 394,400

B. Övergångsstat.

Avlöningar, förslagsanslag ..... kronor 23,600;
 samt

dels ock höjt ordinarie förslagsanslaget till Göta hovrätt från dess nuvarande belopp, 412,000 kronor, med 6,000 kronor till 418,000 kronor.

4:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att *dels* från och med den 1 juli 1928, med uteslutande av å hovrättens över Skåne och Blekinge ordinarie stat uppförda 1 notariefattning och 1 expeditionsvaktsfattning, å övergångsstat för hovrätten upptaga 1 expeditionsvaktsfattning i lönegraden B 5;

dels godkänna följande ordinarie stater för hovrätten över Skåne och Blekinge, att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 184,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 1,000
Arvoden å 2,500 kronor till en divisionsordförande samt å 1,500 kronor till två vice ordförande å division	» 5,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 23,000
Renskrivningskostnad, förslagsanslag	» 1,500
	<hr/>
	Summa kronor 215,700.

B. Övergångsstat.

Avlöningar, förslagsanslag ..... kronor 2,800;
dels ock höja ordinarie förslagsanslaget till hovrätten över Skåne och Blekinge från dess nuvarande belopp, 217,700 kronor, med 800 kronor till 218,500 kronor.

Under återopande av vad riksdagen under punkt 1 anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels från och med den 1 juli 1928, med uteslutande av å hovrättens över Skåne och Blekinge ordinarie stat uppförda 1 notariebefattning och 1 expeditionsvaktsbefattning, å övergångsstat för hovrätten upptagit 1 expeditionsvaktsbefattning i lönegraden B 5;

dels godkänt följande ordinarie stater för hovrätten över Skåne och Blekinge, att tillämpas från och med den 1 juli 1928:

A. Ordinarie avlöningsstat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	kronor 184,700
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	» 1,000
Arvoden å 1,500 kronor till en divisionsordförande samt å 500 kronor till två vice ordförande å division	» 2,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	» 23,000
Renskrivningskostnad, förslagsanslag	» 1,500
Summa kronor 212,700	

B. Övergångsstat.

Avlöningar, förslagsanslag ..... kronor 2,800;

dels ock minskat ordinarie förslagsanslaget till hovrätten över Skåne och Blekinge från dess nuvarande belopp, 217,700 kronor, med 2,200 kronor till 215,500 kronor.

5:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 13) att för tillfällig förstärkning av hovrätternas arbetskrafter för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra anslag å 157,000 kronor.

I likhet med departementschefen har riksdagen ansett den i ärendet förebrogta utredningen ådagalägga, att en förstärkning av hovrätternas arbetskrafter alltjämt är av behovet påkallad. Med hänsyn till vikten av att målen skyndsamt avgöras och under uttalande av förväntan, att de förefintliga balanserna snarast nedbringas, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen har alltså för tillfällig förstärkning av hovrätternas arbetskrafter för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra anslag å 157,000 kronor.

6:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 15)

dels att till bestridande av vissa bidrag till kostnaderna för domsagornas förvaltning i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som finnas

upptagna i gällande domsagostadga jämte övriga i ämnet meddelade bestämmelser med de ändringar, som kunna förämnas av vissa av departementschefen i detta ärende väckta förslag, för budgetåret 1928—1929 anvisa ett extra förslagsanslag å 550,000 kronor;

dels ock att medgiva,

att i Södra Roslags domsaga må fortfarande såsom chef för den därstädes inrättade avdelningen för behandling av inskrivningsärenden, utfärdande av gravationsbevis m. m. för tiden intill den 1 juli 1931 tillsättas en biträdande domare med rätt att uppbära ej mindre av statsmedel ett arvode för år räknat av 7,500 kronor jämte rätt till ett ålderstillägg å 600 kronor efter 5 års tjänstgöring, i vilken må inräknas mera sammanhängande förordnande å domartjänst, än även 40 procent av inflytande lösen för i domsagan utfärdade gravationsbevis;

att till den biträdande domaren skall, enligt de grunder, som gälla för tjänsteman i verk, som icke blivit i avlöningshänseende nyreglerat, utgå dyrtidstillägg å en antagen inkomst av 9,100 kronor eller, där den biträdande domaren äger uppbära ålderstillägg, å en antagen inkomst av 9,700 kronor;

att i samma domsaga må under angivna tid anställas, utöver de notarier, som enligt gällande bestämmelser må där antagas, ytterligare en förste och en andre notarie för tjänstgöring å avdelningen för inskrivningsärenden; samt

att den ersättning utom dyrtidstillägg, som statsverket har att bestrida för nämnda tjänstemäns avlöning, må utgå av det under andra huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till bidrag till domsagornas förvaltning.

Vad först angår det av departementschefen till behandling upptagna spörsmålet om en omläggning av avlöningsförhållandena för assessor i hovrätt vid tjänstgöring i domsaga, har riksdagen med hänsyn till de skäl, som till stöd för förslaget härutinnan anförts, ansett sig icke böra motsätta sig förslaget i fråga. Riksdagen vill emellertid, särskilt med hänsyn till de kostnader, som genom förordnande av assessor såsom biträdande domare skulle tillskyndas statsverket, betona vikten av att dylikt förordnande endast må meddelas undantagsvis, då annan lämplig vikarie ej finnes att tillgå. Emellertid har riksdagen inhämtat, att 1926 års ändringar i domsagostadgan kunna komma att i lönehänseende innebära en viss hårdhet beträffande ett mindre antal domaraspiranter, vilka redan före nämnda författningsändringars genomförande definitivt ägnat sig åt lantdomarbanan och vilka jämväl under långvarig hovrättstjänstgöring prövats vara skickade till befordran som domare. Ehuru riksdagen ingalunda åsyftar något eftergivande av de garantier för en god domarrekrutering, som avsetts med nämnda ändringar i domsagostadgan och den därmed sammanhängande kungörelsen den 4 juni 1926 angående assessors i hovrätt tjänstgöring vid underdomstol å landet, synas dock billighetsskäl tala för att nyss omförmälda aspiranter, vilka jämlikt 26 § andra stycket domsagostadgan kunna av Eders Kungl. Maj:t efter prövning i varje särskilt fall berättigas att utan förordnande som assessorer mottaga fortsatta förordnanden såsom vikarie för häradshövding eller såsom biträdande domare, därvid jämväl berättigas att komma i åtnjutande av vice

härads hövdingars löneförmåner. Riksdagen, som anser, att såsom en lämplig övergångsanordning viss dispensrätt bör lämnas, varigenom de strängare kompetenskraven för förordnande till assessorer lättare kunna upprätthållas, vill emellertid framhålla angelägenheten av att dispensrätten icke kommer i tillämpning i vidare mån än som föranledes av de av riksdagen ovan påpekade omständigheterna.

Beträffande härefter frågan om bibehållandet av inskrivningsavdelningen i Södra Roslags domsaga har riksdagen av den i ärendet lämnade utredningen rörande årliga antalet i domsagan slutligt handlagda mål samt ärenden angående lagfart och in-teckning blivit övertygad om, att behov av en dylik avdelning alltjämt är för handen. Riksdagen anser sålunda, att avdelningens verksamhet provisoriskt bör förlängas, och har riksdagen i likhet med departementschefen funnit, att tiden härför bör bestämmas till tre år eller sålunda från och med den 1 juli 1928 till och med den 30 juni 1931. I fråga om de till inskrivningsdomaren utgående avlöningsförmånerna och den för närvarande gällande ordningen, att å inskrivningsavdelningen äro anställda en förste notarie och en andre notarie, anser ock riksdagen lika med departementschefen, att fog för förändring härutinnan icke föreligger.

Storleken av det av Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskade anslaget har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen

dels till bestridande av vissa bidrag till kostnaderna för domsagornas förvaltning i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som finnas upptagna i gällande domsagostadga jämte övriga i ämnet meddelade bestämmelser med de ändringar, som kunna föranledas av vissa av departementschefen i statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden den 4 januari 1928 i detta ärende väckta förslag, för budgetåret 1928—1929 anvisat ett extra förslagsanslag å 550,000 kronor;

dels ock medgivit,

att i Södra Roslags domsaga må fortfarande såsom chef för den därstädes inrättade avdelningen för behandling av inskrivningsärenden, utfärdande av gravationsbevis m. m. för tiden intill den 1 juli 1931 tillsättas en biträdande domare med rätt att uppbära ej mindre av statsmedel ett arvode för år räknat av 7,500 kronor jämte rätt till ett ålderstillägg å 600 kronor efter 5 års tjänstgöring, i vilken må inräknas mera sammanhängande förordnande å domartjänst, än även 40 procent av inflytande lösen för i domsagan utfärdade gravationsbevis;

att till den biträdande domaren skall, enligt de grunder, som gälla för tjänsteman i verk, som icke blivit i avlöningshänseende nyreglerat, utgå dyrtidstillägg å en antagen inkomst av 9,100 kronor eller, där den biträdande domaren äger uppbära ålderstillägg, å en antagen inkomst av 9,700 kronor;

att i samma domsaga må under angivna tid anställas, utöver de notarier, som enligt gällande bestämmelser må där antagas, ytterligare en förste och

en andre notarie för tjänstgöring å avdelningen för inskrivningsärenden;
samt

att den ersättning utom dyrtidstillägg, som statsverket har att bestrida
för nämnda tjänstemäns avlönande, må utgå av det under andra huvud-
titeln uppförda förslagsanslaget till bidrag till domsagornas förvaltning.

Stockholm den 1 juni 1928.

Med undersåtlig vörndnad.